



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД  
Рев2 3856/2022  
12.01.2023. године  
Београд

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Весне Станковић, Катарине Манојловић Андрић и Гордане Џакула, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Конаков, адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад, коју заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2510/22 од 13.06.2022. године, на седници одржаној 12.01.2023. године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**ДОЗВОЉАВА СЕ** одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2510/22 од 13.06.2022. године.

**ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2510/22 од 13.06.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1219/2021 од 23.03.2022. године, у ставу првом, другом, четвртном и петом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужена обавезе да јој за период од 25.03.2018. године до 25.03.2021. године исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у износу од 28.044,80 динара са законском затезном каматом од 28.11.2021. године до исплате, законску затезну камату у износу од 6.129,27 динара, а на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 85.789,55 динара са законском затезном каматом од 28.11.2021. године до исплате, као и законску затезну камату у износу од 16.629,80 динара, као и захтев тужиље за накнаду трошкова поступка.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

**Образложење**

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1219/2021 од 23.03.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи за период од 25.03.2018. године до 25.03.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исплати новчане износе са законском затезном каматом све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, преко досуђених износа из става другог изреке до тражених износа на име регреса за коришћење годишњег одмора са

законском затезном каматом и на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 27.11.2021. године тужбени захтев тужиле је одбијен. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати износ од 86.00,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом петим изреке, тужилја је ослобођена обавезе плаћања судских такса.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2510/22 од 13.06.2022. године, одбијена је жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у усвајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права. Предложила је да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у предшколским установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је код тужене запослена на радном месту ... у вртићу, са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 6,30. У спорном периоду од 25.03.2018. године до 25.03.2021. године, тужена је тужилји обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19). Пошто је тако добијена висина основне плате, у спорном периоду, била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужилји сваког месеца вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужилји у спорном периоду, исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужилје није исказивана, као посебна ставка, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђено да, на основу присуства на раду и најповољнијег критеријума у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији, између осталог ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, дневни износ топлог obroка је 250,00 динара бруто, а регрес износи 75% просечне исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији. Вештачењем су утврђени месечни износи неисплаћеног топлог obroка и регреса за тужилју у спорном периоду у три варијанте од којих су судови прихватили варијанту три по правној аналогији спрам критеријумима у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији који се односе на предузећа која се финансирају из буџета и који су важећи у истом временском периоду на који се односи потраживање тужилје.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев делимично усвојили и тужену обавезали да тужиљи исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у спорном периоду у висини утврђеној варијантом три вештачења, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужена тужиљи исплаћивала минималну зараду следи да тужиљи није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужена дужна да јој ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиље.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017... 129/2021), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама, на чију примену упућује члан 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2).

Чланом 118. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка бб те уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове уредбе, које се примењују на запослене у предшколском васпитању и образовању.

У конкретном случају, тужиља је запослена у предшколској установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/2015) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Дакле, на основу горе наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је то што је тужиљи, у спорном периоду, исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, на основу члана 165. став 2. у вези са чланом 163. став 2, 153. став 1. Закона о парничном поступку припадају јој трошкови ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија  
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић